

azután? Mi történt a sebesüléskor? Hogyan pusztult gazdája után? stb.)

Történelem.

Szavald el B. Büttner Lina költeményét! (Fiúknál Tóth Kálmán hasonló című költeményét tárgyaljuk.)

KI VOLT NAGYOBB?

Ném tudom én a sok közül.	Vagy az a szép királyleány,
Ki volt dicsőbb, ki volt nagyobb?	Utolsó Árpád nővére,
Mindenik egy fényes csillag.	Ki fátyolt vett, hogy pártviszály
Mely századokon át ragyog.	Honát miatta ne éri?
Az volt-e jobb, ki az égnek	Vagy az a mi Kornéliánk?
Is megnyeré az új hazát?	Igazságos Mátyás anyja?
Dicsőnek, szentnek nevelé	Vagy a tudománypártoló:
Első királyunkat, fiát.	Erdély dicső nagyasszonya?
Vagy az, ki bár megtört szívvel,	Vagy tán az a hű, nemes nő,
De hittel ment lengyel földre,	Mindenik közt a legdicsőbb,
Hogy Jagello vad népének	Aki Munkács várát védé?
Az örök vallást megvigye?	Avagy tán a hős egri nők?
Vagy ki fátyolt vett hálából,	Vagy az, aki gályahaddal
Margitsziget szent virága,	Galambócot ostromolta?
Hogy a dúló tatárhadtól	Vagy ki Nándorfehérvár
Megszabadult szép hazája?	A töröktől elfoglalta?
Az-e, aki oly jó vala,	Sokan voltak; de ki tudná:
Hogy csoda történt kedvéért?	Melyik dicsőbb, melyik nagyobb?
Kötényében átváltozott	Én csak áldom a jó Istent.
Nyíló rózsává a kenyér?	Hogy én is magyar nő vagyok.

(Sorban a következőkről van szó: Hedvig, Nagy Lajos királyunk leánya, aki Jagello litván fejedelem felesége lett, Szent Margit, Magyarországi Szent Erzsébet, Erzsébet hercegné, III. András testvére, Lorántfy Zsuzsanna, I. Rákóczi György erdélyi fejedelem tudománykedvelő felesége, Zrinyi Ilona, Rozgonyiné Szentgyörgyi Cicelle, Nándorfehérvár ostroma alkalmával egy magyar nő gyújtotta fel a várat s így segítette be a magyarokat.)

(Az egyes történelmi személyeket végigtárgyaljuk közös megbeszélés alapján.)

Szózat.

(Közös ének.)

A jutalmak kiosztása, búcsúzás azoktól, akik nem jönnek vissza ősszel.

Ima.

A tornaünnepély.

A testgyakorlás beható tanításának célja elsősorban a gyermek egészségének, erejének és ügyességének tervszerű fejlesztése, másodsor pedig az önfegyelméletre, engedelmesre, önuralomra, önálló elhatározásokra és cselekvésre, egymás megbecsülésére s összetartásra való nevelés. Egészséges testi életre és illő magatartásra való szoktatás.

A testnevelés a nevelésnek szinte valamennyi oszményét — a szeretetet, összetartást, művelt ifjúhoz illő viselkedést stb. — nemes emberi jellem kialakítását akarja elérni, mert a testgyakorlás testet fejlesztő és léleknevelő is egyúttal. Edzetebb ember a betegségeknek is jobban ellenáll, az izmok erőssége, az ügyesség kifejlesztése és fokozása pedig úgy a gyermeket, mint a felnőttet is képessé teszi arra, hogy az élet terheit elbírja, és elősegíti számukra az életben való könnyebb beilleszkedést.

A testgyakorlás behatóbb tanítása — így a tornaünnepélyek rendezése — hathatós alátámasztója a minden jó és nemes ügy iránti fogékony serdülő gyermekkorban a leventeintézmény ügyének és céljának is.

A helyesen és jól rendezett tornaünnepélyeket ma már úgy a gyermekek, mint a szülők is megkedvelték, s igazi örömmel mennek az ilyen alkalmakra. Ha ezek a tornaünnepélyek jól rendezettek, mégpedig úgy a szereplő tanulók, mint a közönség szempontjából, akkor a szereplők is, a szemlélők is olyan él-ménnyel lelkükben távoznak a tornaünnepélyről, amely feledhetetlen lesz számukra.

A tornaünnepélyen bemutatott gyakorlatokat lehetőleg zene kísérfje. A versenyzők felvonulása a Himnusz után kezdődik, mégpedig az egyes osztályok tanítóik vezetése mellett, az iskola lobogójával a menet élén. Az egyes osztályok a zene

hangjai mellett tisztelegve, katonás rendben vonulnak el a zászló előtt, azután elfoglalják helyüket a már előre kijelölt helyen.

Ha zenére történik a gyakorlat, minden gyakorlatot zenei bevezetés előz meg, ami egy ütem. Ennek végére a tanulók vigyázba állnak. Pihenőállás rendszerint az 5-re, vagy 8-ra történjék. A zeneszámokat legjobb a bevált Pándy Horváth J. tornazenéi közül választani.

Ha a tornaünnepélyt valami más ünnepéllyel kapcsoljuk össze (pl. hősök napja), akkor ez a tornaünnepély előtt történjen.

Bemutatunk itt két tornaünnepély-műsort, amelyek természetesen az adott helyzethez és körülményekhez alakíthatók, bővíthetők, rövidíthetők.

A tornaünnepély műsorát mindig az évi torna-anyagból válogassuk össze, mégpedig úgy, hogy az egyes óratervek már begyakorolt részeit állítjuk össze egy megfelelő, mutatós gyakorlattá. Ezzel kettős célt érünk el. Először a tanulókat nem állítjuk lehetetlen feladatok elé, mivel a tornaünnepély gyakorlatait, annak egyes mozdulatait már begyakorolták az év közben, másodsor a kiválasztott gyakorlat nem haladja túl a tanulók képességeit, erejét. Ez a két dolog biztosítja a tornaünnepély sikerét.

Az első osztályok tanulóival kizárólag csak egészen játékszerű gyakorlatokat mutassunk be, természetesen ezt is a már évközben begyakorolt és a tanulóknak megfelelő anyagból összeválogatva. A jó tornaünnepély műsorát tehát tulajdonképpen már az év elején, az egyes óratervek összeállításakor alapoztuk meg.

Az ünnepély változatosságának biztosítására álljon itt az alábbi két tervezet. Az első 6–12 éves, a második 10–14 éves tanulók számára készült.

I.

(Ha fiúk és leányok együtt vannak, az egyes számok úgy váltakozzanak, hogy a leányok bemutatója után mindig fiúk következzenek. A szabadgyakorlatok zenére vagy énekre, a játékok szabadon, zene nélkül végezhetők.)

A felvonulásnál jobb a négyes sor a háromasnál, mivel

ez tetszés szerint megosztható s így az egyes párok szétválásával és újabb összejövésével kialakíthatjuk a megfelelő alakzatot.

1. Közös felvonulás. (Zenére, vagy énekre.)
2. Himnusz.
3. A IV—VI. osztály szabadgyakorlatai.
4. Az I. osztály tréfás játéka.
5. A II. osztály egyszerű táncgyakorlata. (Leányoknak.)
6. A III. osztály tréfás játéka.
7. A IV. osztály (fiúk és leányok) szabadgyakorlata vagy tánca.
8. Szavalat. (Pihenő.)
9. A III. és IV. osztály tréfás futóversenye.
10. Az V. osztály (fiúk vagy leányok) szabadgyakorlata vagy tánca.
11. A II. osztály tréfás játéka.
12. A VI. osztály (fiúk vagy leányok) szabadgyakorlata vagy tánca.
13. Az V—VI. osztály (fiúk vagy leányok) tréfás játéka, vagy játékszerű futóversenye.
14. A VII—VIII. osztály szabadgyakorlatai vagy tánca.
15. Gula-csoportok alakítása. (Csak fiúk számára.)
16. Felállás, szavalat.
17. Tisztelgés a zászló előtt. Szózat.
18. Elvonulás.

II.

(Felvonulás itt is tetszés szerint. A szabadgyakorlatok zene vagy énekszóra.)

1. Közös felvonulás. (Zenére, vagy énekre.)
2. Himnusz.
3. Közös szabadgyakorlat. (Valamennyi tanuló számára.)
4. Az V—VI. osztály futása.
5. A VII—VIII. osztály gyakorlatai ugrószekrényen.
6. Az V. osztály külön kéziszer-gyakorlata. (Bot, felpuska, stb.)
7. A VII—VIII. osztály távolugró döntője.
8. A VI. osztály gula-gyakorlatai.
9. A VII. osztály zenés kéziszer-gyakorlatai.

10. A VII—VIII. osztály korlát-gyakorlatai.
11. A VIII. osztály talaj-tornája.
12. Az V—VI. osztály játéka (kötélhúzás stb.)
13. A VII—VIII. osztály nyújtó-gyakorlatai.
14. Az V—VI. osztály távolugrás döntője.
15. A VII—VIII. osztály zenés kéziszer-gyakorlatai.
16. A VII—VIII. osztály futása, döntő.
17. Gula-gyakorlatok a nagyobbak számára.
18. Felvonulás, díjkiosztás, Hiszekegy.
19. Szózat.
20. Elvonulás a nemzeti zászló előtt.

A KENYÉR ÜNNEPÉN.

Emberhangyák nyüzsögnek szerte,
 Aratnak hajnal óta már,
 Aranyszedőknek szőnyegére
 Tengercsok kincset szór a nyár.
 ... Ma ünnepet ül a határ.

A munka zajlik egyre, egyre,
 Az Égen itt-ott felhő ácsorog.
 Kaszáknak éles pengéjére
 A búza könnye rácsorog,
 A sok kalász megtántorog.

Meghal, mint szent esatán a hősök,
 Az emberért a porba hull,
 Keresztre rakják s megfeszítik,
 A szívét elszedik rabul,
 S vérit fogyasztják balzsamul.

Keresztben már az évi termés,
 Megáll a szorgos sok tenyér,
 Letarolt földön ünnepoltár,
 Rajt föld véreből nőtt kenyér.
 — Imádság-fénye Égbe ér.